

**PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. ADAMA MICKIEWICZA
W ŚWIERKLAŃCU**

WRZESIEŃ 2023

Wstęp

Program profilaktyczno-wychowawczy Szkoły Podstawowej im. A. Mickiewicza w Świerkłańcu na rok szkolny 2023/2024 powstał w oparciu o:

- wyniki ewaluacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w 2022/2023,
- ewaluacji wewnętrznej Szkoły Podstawowej (rok szkolny 2022/2023)

Program profilaktyczno-wychowawczy został stworzony z uwzględnieniem roli rodziców oraz innych podmiotów zaangażowanych w działalność edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą szkoły. Określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych, zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Podstawy prawne programu:

- * Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59) - art. 10 ust. 1 pkt 5, art. 26 ust. 2, art. 78, art. 98-99.
- * Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. poz. 1249).
- * Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
- * Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz. 649) - § 4.
- * Ustawa z 24 kwietnia 2015 o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r., poz. 875).
- * Wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego z 25 sierpnia 2020 r. dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – IV aktualizacja - wydane na podstawie art. 8a ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r.

o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59, oraz z 2020 r. poz. 322, 374, 567 i 1337)

Jesteśmy szkoła bezpieczną, świadomą zagrożeń oraz zaleceń reżimu sanitarnego czasie pandemii, promując higieniczny, zdrowy styl życia. Przyjazna atmosfera stworzona przez wszystkich pracowników zapewnia optymalne warunki rozwoju wszystkich uczniów.

Wizja wychowawcza szkoły podstawowej:

1. Dbamy o wszechstronny rozwój osobowości dziecka, uwzględniając jego indywidualne zainteresowania i potrzeby, a także uwarunkowania psychofizyczne.
2. Jesteśmy szkołą przygotowująca uczniów do bezpiecznego życia oraz świadomą zagrożeń i im przeciwdziałającą, promującą zdrowy styl życia i szanującą prawa ucznia oraz prawa człowieka.
3. Inicjujemy i aktywnie uczestniczymy w życiu społeczności lokalnej , szczególnie uwzględniając problematykę ekologiczną, sportową i profilaktykę uzależnień.
4. Szkołę tworzymy w oparciu o kulturę i tradycję regionalną, narodową i europejską oraz wartości humanitarne.
5. Umożliwiamy dzieciom i młodzieży udział w zawodach, konkursach, olimpiadach sportowych.
6. Wspomagamy wychowawczą rolę rodziny z uwzględnieniem zagadnień zawartych w treściach programowych wychowania do życia w rodzinie
7. Nasze działania wychowawcze wzmacniamy poprzez realizację programów profilaktycznych i systematyczną współpracę z instytucjami wspierającymi szkołę w działaniach profilaktycznych i wychowawczych.

Naszym pragnieniem jest by absolwent naszej szkoły:

1. sprawnie komunikował się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych.
2. sprawnie wykorzystywał narzędzia matematyki w życiu codziennym, a także wykształcił myślenie matematyczne.
3. poszukiwał, porządkował, krytycznie analizował oraz wykorzystywał informacje z różnych źródeł.
4. kreatywnie rozwiązywał problemy z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystywaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowania.
5. rozwiązywał problemy, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych.
6. potrafił pracować w zespole i wykazywał społeczną aktywność.
7. aktywnie brał udział w życiu kulturalnym szkoły, w środowisku lokalnym oraz w kraju.
8. był wrażliwy i altruistyczny oraz wykazywał się empatią względem innych.
9. był świadomy wartości rodziny w życiu człowieka,
10. znał swoje prawa i obowiązki,

11. znał różne dyscypliny sportu i spędzał czas na aktywności ruchowej,
12. poszerzał z własnej inicjatywy swoje horyzonty wiedzy,
13. zdrowo się odżywiał,
14. dbał o higienę własną i otoczenia,
15. znał i unikał sytuacji zagrożenia (używki: nikotyna, narkotyki, dopalacze; grupy przemocowe, zabawy w niebezpiecznych miejscach, zażywanie leków),
16. potrafił zachowywać się bezpiecznie w szkole, w drodze do szkoły i w domu,
17. znał przepisy ruchu drogowego,
18. bezpiecznie poruszał się różnymi środkami lokomocji z uwzględnieniem wymogów sanitarnych (ogólnodostępne środki lokomocji) i bezpieczeństwa na drodze (jazda na rowerze),
19. wiedział jak reagować i gdzie zgłaszać sytuacje zagrożenia zdrowia i życia,
20. był asertywny,
21. był tolerancyjny,
22. posiadał poczucie własnej wartości,
23. potrafił radzić sobie ze stresem,
24. rozumiał potrzebę społecznego dbania o zdrowie swoje i innych szczególnie w okresie pandemii
25. potrafił rozwiązywać konflikty,
26. potrafił współżyć w grupie,
27. rozwijał swoje zainteresowania i zdolności,
28. bezpiecznie korzystał z dostępu do sieci, znał zagrożenia wynikające z korzystania z internetu,
29. świadomie odrzucał negatywne style życia,
30. potrafił samodzielnie podejmować decyzje,
31. był wszechstronny

Działalność wychowawcza szkoły należy do podstawowych celów polityki oświatowej państwa. Wychowanie młodego pokolenia musi uwzględniać rolę rodziców, ale także rolę państwa, do którego obowiązków należy stworzenie właściwych warunków wychowania. Zadaniem szkoły jest ukierunkowanie procesu wychowawczego na wartości, które wyznaczają cele wychowania i kryteria jego oceny. Wychowanie ukierunkowane na wartości zakłada przede wszystkim podmiotowe traktowanie ucznia. W naszej placówce działania

wychowawcze i profilaktyczne prowadzimy zgodnie z wartościami, które są też ważne dla rodziców uczniów. Te wartości to:

- rodzina,
- uczciwość,
- prawda,
- szacunek,
- miłość,
- zdrowie
- wzajemna pomoc,
- odpowiedzialność,
- tolerancja,
- zaufanie,
- sprawiedliwość,
- szczerść,

Nasz program jest dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów i ma obejmować treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, a także treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Treści o charakterze wychowawczym są formułowane z uwzględnieniem definicji wychowania określonej w ustawie – Prawo Oświatowe, wg której jest ono wspieraniem dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacnianym i uzupełnianym przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży. Treści i działania charakterze profilaktycznym wynikają z przeprowadzonej przez szkołę oraz instytucje współpracujące ze szkołą diagnozy potrzeb i problemów występujących w naszej społeczności szkolnej.

Główne kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024

1. Kontynuacja działań na rzecz szerszego udostępnienia kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy.
2. Wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u wychowanków i uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra, rzetelną diagnozę potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, realizację adekwatnego programu wychowawczo-profilaktycznego oraz zajęć wychowania do życia w rodzinie.
3. Podnoszenie jakości wsparcia dla dzieci, uczniów i rodzin udzielanego w systemie oświaty poprzez rozwijanie współpracy wewnątrz- i międzyszkolnej, a także z podmiotami działającymi w innych sektorach, w tym w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci i wsparcia rodziny.
4. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji

dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji.

5. Rozwijanie umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.

Ponadto:

1. Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele)
2. Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej
3. Formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób
4. Rozwijanie kompetencji: kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość
5. Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania
6. Ukazywanie wartości wiedzy jako podstawy do rozwoju umiejętności
7. Rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki
8. Wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz ukształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat
9. Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji
10. Wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej
11. Kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość
12. Zachęcanie do świadomego i zorganizowanego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy
13. Ukierunkowanie ucznia ku wartościom

Wychowanie jako proces zawsze było związane z wartościami. Szkoła z kolei jest miejscem ćwiczenia w relacjach społecznych i jako instytucja ma kształtować takie wartości jak: poczucie przynależności do wspólnoty, kwestię dobra wspólnego, wrażliwość na krzywdę drugiej osoby. Niezbędnym elementem w budowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego jest ustalenie wartości ważnych dla naszej społeczności szkolnej. Po

przeprowadzeniu badań ankietowych wśród uczniów, ich rodziców i nauczycieli ustalono następujący kodeks wartości naszej szkoły.

Dbłość o ww. znajduje się w celach programu oraz szczegółowym harmonogramie działań.

Cele ogólne naszego programu:

1. Wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym).
2. Wspomaganie indywidualnego rozwoju ucznia w zależności od jego potrzeb i możliwości.
3. Przygotowanie do życia i aktywnego udziału w grupie i w społeczeństwie.
4. Zapewnienie uczniom możliwości zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do ukończenia szkoły.
5. Wspieranie aktywności i inicjatyw młodzieży, działalność samorządu i wolontariatu.
6. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze.
7. Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki,
8. Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży,
9. Promowanie zdrowego stylu życia i uświadamianie zagrożeń ze strony uzależnień.

Po określeniu celów ogólnych programu wychowawczo-profilaktycznego kolejnym elementem jest analiza potrzeb i czynników chroniących całą społeczność szkolnej.

Nasza diagnoza opiera się na:

- raportach z ewaluacji programu wychowawczo - profilaktycznego za rok szkolny 2022/2023,
- raportach z przeprowadzonych ankiet w roku szkolnym 2022/2023
- wnioskach z obserwacji nauczycieli i innych pracowników szkoły,
- dokumentacji pedagoga szkolnego oraz wychowawców,
- analizie frekwencji oraz sytuacji problemowych,

Czynniki chroniące:

- poczucie bezpieczeństwa,
- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat szkoły,
- wzajemna pomoc,
- okazja do przeżywania sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- oferta zajęć szkoły,
- silne wsparcie ze strony nauczycieli.
- silna więź emocjonalna z rodzicami,

- zainteresowanie nauką szkolną,
- poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów,

Czynniki ryzyka:

- przemoc i konflikty rówieśnicze,
- niepowodzenia szkolne,
- związane ze sferą środowiska rodzinnego (brak wyraźnego systemu wychowawczego, brak kontroli lub bardzo surowa dyscyplina)
- Wypadki w szkole i poza nią
- kontakt z przedmiotami niebezpiecznymi
- złe nawyki higieniczne i żywieniowe
- niska świadomość stosowania używek i środków psychoaktywnych
- brak umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, brak odporności na stres (nerwice, niepokój, lęki, niska samoocena)
- konflikty w grupie rówieśniczej wynikające z braku szacunku dla różnic między ludźmi.

Wnioski do wdrożenia w roku szkolnym 2023/2024

- **kontynuować prowadzone działania wychowawczo – profilaktyczne w wyznaczonych obszarach,**
- wspierać wychowawczą rolę rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u wychowanków i uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra,
- podnosić jakość wsparcia dla dzieci, uczniów i rodzin m.in. w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci i wsparcia rodziny.
- wspierać rozwój umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie
- rozwijać umiejętności uczniów i nauczycieli z wykorzystaniem sprzętu zakupionego w ramach programu „Laboratoria przyszłości”,
- **uświadamiać uczniom współodpowiedzialność za klimat panujący w szkole oraz za bezpieczeństwo w szkole,**
- **kształtować w uczniach poczucie sprawstwa poprzez wyciąganie konsekwencji,**
- **wskazywać uczniom różne formy spędzania czasu wolnego, będące alternatywą dla nadużywania urządzeń z zakresu technologii komunikacyjnej (telefonów, tabletów, komputerów, itp.),**
- **zapewnić optymalne warunki rozwoju oraz udzielać niezbędnego wsparcia dla uczniów z Ukrainy,**

Cele szczegółowe programu:

- kształtowanie postaw moralnych, obywatelskich i patriotycznych w oparciu o normy etyczne i przyjęty system wartości,
- uczenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych,
- przygotowanie do właściwego pełnienia ról społecznych,
- kształtowanie odpowiednich postaw moralnych i tolerancji wobec zachowań innych ludzi,
- tworzenie życzliwej, serdecznej i rodzinnej atmosfery w szkole wzajemnego szacunku, tolerancji, pozytywnej samooceny uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły,
- kształtowanie osobowości uczniów poprzez wskazywanie właściwych postaw wobec siebie i innych ludzi oraz umiejętności analizowania różnorodnych zachowań,
- przygotowanie uczniów do życia w świecie poprzez ukazywanie różnych aspektów życia społecznego kształtowanie wraz z jego zagrożeniami,
- integrowanie zespołów klasowych poprzez samorządność,
- włączenie całej społeczności szkolnej do współdecydowania o sprawach szkoły,
- kształcenie umiejętności przeciwstawiania się wpływom kolegów ze środowisk zdemoralizowanych,
- kształtowanie sprawności fizycznej i nawyków uprawiania sportu.
- kształtowanie właściwych postaw rodziców wobec dzieci,
- zadbanie o poprawę sytuacji materialnej uczniów z rodzin patologicznych niewydolnych wychowawczo i zaniedbanych.

Analiza czynników chroniących i czynników ryzyka pozwoliła na stworzenie ogólnych wytycznych dotyczących działalności naszej szkoły w zakresie profilaktyki. Zostały one podzielone wg poszczególnych grup członków społeczności szkolnej.

Uczniowie:

1. Upowszechnienie programów edukacyjnych i działań alternatywnych do zachowań ryzykownych, rozwijających umiejętności psychologiczne i społeczne uczniów.
2. Promowanie wolontariatu.
3. Angażowanie uczniów i wychowanków w procesy podejmowania decyzji w szkole, aktywizacja samorządu uczniowskiego i innych form działalności uczniowskiej.
4. Zaproponowanie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwijanie ich pasji i zainteresowań w ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.

Nauczyciele:

1. Realizacja edukacji zdrowotnej w szkołach i placówkach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
2. Wdrażanie programu profilaktyki uzależnień z zakresu profilaktyki uniwersalnej.
3. Uwzględnianie rozpoznanych potrzeb i problemów uczniów w zakresie profilaktyki w programie wychowawczym szkoły i programie profilaktyki.
4. Podnoszenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki uzależnień.
5. Upowszechnianie przykładów dobrych praktyk prawidłowo opracowanych i realizowanych programów wychowawczych szkoły i programu profilaktyki.
6. Doskonalenie umiejętności nauczycieli i specjalistów w zakresie bezpiecznego funkcjonowania w szkole i placówce uczniów i wychowanków.
7. Doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców i specjalistów w zakresie pracy z uczniami i wychowankami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Rodzice:

1. Upowszechnianie programów edukacyjnych i szkoleń rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców.
2. Włączenie rodziców w procesy podejmowania decyzji w szkole oraz w ważne wydarzenia i działania na rzecz tworzenia bezpiecznej i przyjaznej szkoły i placówki.
3. Upowszechnianie programów rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
4. Opracowanie i upowszechnianie publikacji i materiałów kierowanych do rodziców na temat ryzyka używania narkotyków.